

ЛУК'ЯНЧУК

Олена Михайлівна
helenlykjanichuk@gmail.com

УДК 332.1: 330.3

ТЕЛЮХ

Карина Петрівна

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИSTRATEGY OF INNOVATIVE
DEVELOPMENT OF THE COUNTRYстарший викладач,
Одеський національний
політехнічний університет

У статті розкривається необхідність розробки більш детальної стратегії інноваційного розвитку країни спираючись на глобальні проблеми несприятливого інвестиційного клімату та недосконалої законодавчої бази.

В статье раскрывается необходимость разработки более детальной стратегии инновационного развития страны опираясь на глобальные проблемы неблагоприятного инвестиционного климата и несовершенной законодательной базы.

The article reveals the need to develop a more detailed strategy for innovative development of the country based on global problems of an unfavorable investment climate and an imperfect legislative base.

Ключові слова: стратегія, інновація, інноваційна стратегія, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток

Ключевые слова: стратегия, инновация, инновационная стратегия, инновационная деятельность, инновационное развитие

Keywords: strategy, innovation, innovative strategy, innovative activity, innovative development

ВСТУП

Стратегія інноваційного розвитку в сучасних умовах – це державна інноваційна стратегія і науково – технічна політика (НТП) фірм і регіонів, орієнтована на сприяння розвитку передових технологій, науково – дослідних і дослідно-конструкторських розробок (НДДКР) проривного характеру. Державна інноваційна стратегія є ядром структурних змін, які відбуваються зараз і знайшла відображення в стратегії економічного та соціального розвитку України.

Як стверджує іноземний досвід, авторами концепції національних інноваційних систем (НІС) є велика група західних економістів (К. Фрідмен, Б. Лундвалл, Р. Нельсон, Ф. Хайєк), які в 80-90 рр. ХХ ст. практично одночасно поклали початок сучасної теорії інноваційної діяльності і розробили загальні методологічні принципи, серед яких є:

- слідувати ідеям І. Шумпетера про конкуренцію на основі інновацій і наукових розробок в корпораціях як головних чинників економічної динаміки;
- визнання особливої ролі знання в економічному розвитку;
- розгляд інституційного контексту інноваційної діяльності як чинника, що прямо впливає на її зміст і структуру.

Втілення цих принципів органічно пов'язане із сучасною новітньою тенденцією розвитку людства – стрімкою глобалізацією та інтелектуалізацією виробництва, ринку й економічної діяльності, які викликані небаченими темпами і масштабами інновацій. Дослідженнями цих проблем займаються як різні зарубіжні школи і течії, так і вітчизняні науковці.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дослідження законодавчої бази країни щодо інноваційної діяльності та обґрунтування необхідності розробки ефективної стратегії інноваційного розвитку країни.

РЕЗУЛЬТАТИ

Причинами несприятливого інвестиційного клімату в Україні, яка посідає 15 місце (з 25) серед країн з перехідною економікою за ступенем привабливості, є:

- відсутня своя система оцінки інвестиційного клімату як країни, так і її окремих регіонів;
- наявність колізії законів;
- відсутність законодавчого врегулювання прав акціонерів;
- не вирішене питання позбавлення іноземних інвесторів пільг, які визначені законодавством України про вільні економічні зони, передбачені Законом Ук-

раїни «Про Державний бюджет України» [1];

- не впроваджені міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та аудиту;

- не реформована податкова система, відсутність чіткого правового поля для підприємницької діяльності;

- не розроблені та не впроваджені гарантії прав власності;

- слабо ведеться боротьба з корупцією;

- не розроблена та не впроваджена концепція сприяння іноземним інвесторам тощо [2].

На основі закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [3] передбачені стратегічні пріоритетні і середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності. Стратегічні напрями розраховані на тривалу перспективу – не менше 10 років, середньострокові – на 3-5 років і формуються в рамках стратегічних. Згідно закону визначаються наступні стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності України а саме: модернізація електростанцій, нові і поновлювані джерела енергії, нові ресурсозберігаючі технології, машинобудування і приладобудування. Розвиток високоякісної металургії, вдосконалення хімічних технологій та матеріалів, розвиток сільського господарства і переробної промисловості, транспортні системи, будівництво і реконструкції, охорона і оздоровлення людини і навколишнього середовища. Стратегічні пріоритети інноваційної діяльності передбачається реалізувати через систему загальнодержавних (національних) програм економічного, соціального, національного, культурного розвитку й охорони навколишнього середовища. На конкурсній основі через систему державних програм і державних замовлень відбувається реалізація середньострокових інноваційних пріоритетів. Особливості здійснення інноваційної діяльності на окремих територіях та в економічних зонах ураховані в актах законодавства.

Одним із пріоритетів економічної політики України є перехід до інвестиційного вектора розвитку (сталого розвитку «Україна-2020») [4], а державна інвестиційна політика вважається одним із найважливіших чинників виведення економіки країни із кризи і забезпечення їй динамічного зростання.

Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі.

Задля цього рух уперед здійснюватиметься за такими векторами:

1) вектор розвитку – це забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкову систему;

2) вектор безпеки – це забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій і приватної власності. Україна має стати державою, що здатна захистити свої кордони та забезпе-

чити мир не тільки на своїй території, а й у європейському регіоні. Визначальною основою безпеки має також стати забезпечення чесного і неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях та забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції. Особливу увагу потрібно приділити безпеці життя та здоров'я людини, що неможливо без ефективної медицини, захищеності соціально вразливих верств населення, безпечного стану довкілля і доступу до якісної питної води, безпечних харчових продуктів та промислових товарів;

3) вектор відповідальності – це забезпечення гарантій, що кожен громадянин, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, матиме доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг в державному та приватному секторах. Територіальні громади самостійно вирішуватимуть питання місцевого значення, свого добробуту і нестимуть відповідальність за розвиток всієї країни;

4) вектор гордості – це забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт. Україна повинна зайняти гідне місце серед провідних держав світу, створити належні умови життя і праці для виховання власних талантів, а також залучення найкращих світових спеціалістів різних галузей [5].

Проведені дослідження науково-технічної сфери України вказують на існування в національній інноваційній системі основного протиріччя, яке вже сьогодні руйнує більшість спроб реалізації інноваційного вектора розвитку і яке, зрештою, прийняте всіма постсоціалістичними країнами. Це – величезна невідповідність між накопиченим кадровим науково-технічним потенціалом і загальною продуктивністю національної економічної системи – її надзвичайно низьку економічну ефективність.

Усунення цих недоліків активізує наявний інноваційний потенціал для реалізації цього необхідно вжити наступних заходів:

1) під великі іноземні кредити, що спрямовуються в інвестиційні проекти, передбачені державними програмами, надавати податкові пільги;

2) на регіональному рівні треба широко впроваджувати програми підтримки інноваційної діяльності, у тому числі шляхом регулювання податкових ставок місцевих податків і зборів;

3) із податку на прибуток надавати інвесторам знижки податкових ставок при зростанні експортної складової виготовленої продукції та кількості створених робочих місць тощо;

4) доцільно повернутися до практики створення відомчих регіональних інноваційних фондів. Необхідно ініціювати створення науково-дослідних центрів зі змішаним (приватно-державним фінансуванням) [6].

В Україні на наукові дослідження виділяється вкрай мало коштів, а на розроблення та інновації – ще менше. Виходячи з середніх пропорцій, що складаються протягом певного часу у країнах, де цей процес організовано більш менш раціонально, можна відмі-

титу наступне: якщо на фундаментальні наукові дослідження виділяється певна сума, то на науково-технічні розроблення, спрямовані на використання отриманого наукового знання, потрібно передбачити в 2-2,5 рази, а на виробничі інновації – в 10 разів більші кошти. Зате в кінцевому результаті реалізація інноваційної продукції може дати прибуток, який, принаймні, вдесятеро перевищить суму витрат на науку, розроблення та інновації, разом взяті. Така висока віддача від реалізації інноваційної продукції обумовлює вкладати більше державних коштів в освіту, в наукові дослідження та надавати пільги інноваційним компаніям, в тому числі транснаціональним.

ВИСНОВОК

Отже, незважаючи на значні прогалини у законодавстві про інноваційну діяльність, державне її регулювання є суперечливим і малоефективним, про що свідчить відсутність концепції національних інтересів, без якої неможливо створити комплексну законодавчу базу регулювання, забезпечену відповідними виконавчими структурами і жорстким механізмом контролю. Виконання радикальних заходів з підвищення інноваційної діяльності може призвести до бажаних результатів та ефективної стратегії інноваційного розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» (Відомості Верховної Ради (ВВР) від

07.12.2018, №2246-VIII), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>

2. Непочатенко В.О. Вплив інституціональної структури на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / І.Ю. Гришова, В.О. Непочатенко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2017. – № 2. – С. 47-51. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n2.html>

3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (Верховна Рада України; Закон від 08.09.2011 № 3715-VI), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

4. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України. № 5/2015 від 12 січ. 2015 р., [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>.

5. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920.

6. Кужель В.В. Державна підтримка регіональних програм інноваційного розвитку [Електронний ресурс] / І.Ю. Гришова, В.А. Замлинський, В.В. Кужель // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. – № 2. – С. 201-206. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n2.html>